Nejlacinější a nejlepší český týdenník na západě.

POKROK ZÁPADU

BEST ADVERTISING MEDIUM.

State Historical Society
N S U

Založen 18 Roč. 39. Omaha, Neb., ve středu 13. dubna 1910. Číslo 38.

Zprávy zahran[illegible]é

ČECHY.

Český malíř Angelo Zeyer jmenován byl členem Union International des Beaux Artes et des Lettres (předseda Rodin a ve výboru G. d' Annunzio, Renzio, Bartholomé, Cottet, Besnard, Trubeckoj, Raffaelli a j.). Zeyerovi dostalo se tím neobyčejně čestného vyznamenání.

RAKOUSKO-UHERSKO.

Jak se sděluje, vrátil se do své farnosti do města Ružomberku P. Ondřej Hlinka. Přijel ve vší tichosti, ale jak obětoval první mši, byl kostel do té doby prázdný, jakoby ho nabil. Hlinka zpovídá v okolních osadách a lid se k němu hrne.

Konečně došla svého definitivního vyřízení otázka obsazení uprázdnění místa starosty města Vídně po zemřelém dr. Karlu Luegerovi. Jak se z nejlépe zpravených kruhů sděluje, zajímal se těchto dní o záležitost tu zvláště následník arcivévoda František Ferdinand a podařilo se mu překonati odpor dosavadního ministra obchodu dr. Weisskirchnera proti volbě jeho za téhož. Je nyní již jisté, že v brzku dr. Weisskirchner přejme správu města Vídně. Lueger sám tohoto ve své závěti za svého nástupce označil.

Následkem soukromých záležitostí octl se ředitel vídeňské dvorní opery, Felix z Weingartneru, v situaci velmi choulostivé, a není vyloučena možnost, že bude přinucen svého místa se vzdáti. Jak se vypravuje, hodlá prý Weingartner zažádat o rozvod a oženit se s americkou zpěvačkou Marcelovou. Weingartner oženil se 17. června 1903 s baronesou Feodorou Dreifusovou.

Císař František Josef nařídil pořádání dvorní hostiny v Schoenbrunně dne 16. dubna ku poctě do Vídně zavítavšího expresidenta Roosevelta. Nově jmenovaný americký velvyslanec, plukovník Kerrenz ze St. Louis, přibude do Vídně v sobotu a přijat bude hned císařem.

Ve Vídni kolovala pověst, že následkem vatikánského případu císař Roosevelta nepřijme v audienci, ale není to pravda. Na tuto aféru se hledí u dvora jako na čistě soukromou věc, třeba že se věnuje zvláštní zájem návštěvám vynikajících osobností ve Vatikáně. Jest to následek toho, že císař nemůže oplatit návštěvy italského krále, ježto Vatikán stojí na tom, aby katoličtí panovníci a princové navštívili dříve papeže, než půjdou do Kvirinálu.

Vídeňské časopisy přinášejí o Rooseveltových zkušenostech v Římě dlouhé telegrafické zprávy. — Liberální tisk se vyjadřuje o tom umírněně. Praví, že Vatikán asi mnoho neví, co se děje ve světě. Jinak by musil vědět, že v katolické církvi v Americe panuje větší volnost než v Evropě.

Rooseveltova návštěva ve Vídni a Budapešti se očekává s velkým zájmem. Dosud není více známo, než že Roosevelt bude přijat císařem a bude míti rozmluvu s ministrem zahraničních záležitostí, hrabětem Aehrenthalem. Baron Hengelmueller, jenž má na starosti program Rooseveltova uvítání a pobytu ve Vídni a Budapešti, mešká v Opatiji.

Chorvátský vrchní soud zrušil rozsudky vynesené minule proti celé řadě Srbů, již v říjnu usvědčeni z velezrady. Příčina tohoto soudního kroku se neuvádí.

Uherská akademie věd obdržela od nejmenovaného dárce velikou sumu peněz na zřízení studie maďarského jazyka, literatury, dějin a práva na evropských i amerických universitách. Kdyby se toho nedokázalo, mají být vydávány z těchto peněz knihy v různých jazycích o těchto předmětech.

Uherská vláda učinila rozhodný krok, který má patrně za účel, by měla za nastávajících voleb do říšského sněmu na všechny strany úplně volné ruce. Dle právě uveřejněného výnosu zastavují se všechna stíhání sociálních demokratů a příslušníků nemaďarských národností pro politickou agitaci.

NĚMECKO.

V Německu hrozí obrovská stávka, největší, jaká kdy v stavebním odboru panovala. Delegáti Socialistického svazu dělnických unií, čítajícího 300,000 zedníků, tesařů, kameníků a jiných stavebních dělníků, zamítli jednoduše pracovní sazbu spolkem stavitelů navrhovanou. Ježto by byli do stávky strženi také ještě jiní dělníci, súčastnilo by se jí při nejmenším 350,000 lidí. Asi 35,000 členů Křesťanských unií stejných řemesel, se také rozhodlo, že zamítnou rovněž návrh zaměstnavatelů.

Dělníci žádají, aby mezdní sazba byla vypracována stejným počtem zástupců jich i zaměstnavatelů. Poslednější však nechtí k tomu svoliti.

Kromě lepší mzdy se žádá také kratší pracovní doba. Poukazuje se na to, že ceny životních potřeb stále stoupají. Zaměstnavatelé nechtí ovšem těchto důvodů uznati. Za několik dní oznámí své rozhodnutí. Bude-li znít negativně, obrovská stávka hned vypukne.

SRBSKO.

Přijetí krále Petra v Cařihradě a posudky tureckých listů o této návštěvě budí v Bělehradě zájem. Přikládá se tomu značný význam, ježto jest z toho patrno, že turecká vláda chce provádět se slovanskými státy na Balkáně stejnou politiku. Při tom však budí starosti Makedonie, ježto dojde-li tam k povstání, nebude všechno dosavadní jednání nic platno. A zdá se, že Turky k zoufalství dohánění Makedonci nebudou dbáti politiky a budou si hledět vydobýt se zbraní v ruce trochu lepší postavení.

ITALIE.

Roosevelt, jak už dříve jsme oznámili, nenavštívil Vatikán a papeže následkem toho, že kladeny byly mu podmínky, jež on přijati nemohl. Jednání Vatikánu neschvalují snad jen jeho odpůrci. I četní katolíci a katoličtí kněží proti tomu mluví. Dokonce také ve sboru kardinálů se dává na jevo nespokojenost s jednáním Merryho del Val. Někteří kardinálové prohlásili soukromě, že nesouhlasí s počínáním, jímž katolická církev se staví nepřátelsky proti Rooseveltovi, ač církev za nic nemůže. Vinu toho nese jen papežský tajemník.

Trochu jiné mínění o věci má otec Merryho del Val, jenž býval papežským vyslancem u Vatikánu. Týž pravil, že to považuje za řízení prozřetelnosti, že právě jeho syn mohl pokořit předáka Američanů, kteří dříve pokořili Španělsko.

Roosevelt obdržel mezi mnoha pochvalnými listy z Ameriky i z různých částí Evropy. Mnohých zasilatelů ani nezná. Také došlo na sta telegramů od amerických protestantů i katolíků, kterým se jednání bývalého presidenta líbí.

Roosevelt se rozhněval na římské methodisty, že chtěli učinit z jeho aféry osobní otázku. Týče se to hlavně faráře dr. Tippla, jenž může přijít k vůli tomu o svůj úřad. Mezi methodisty zavládlo rozčilení. Jest to patrno také z projevů ředitele methodistické kolleje, prof. Spencera, jenž dra. Tippla hájí. Pozoruhodno jest, že dvě třetiny žáků této kolleje tvoří katolíci, a to jest jeden z důvodů, proč Vatikán na methodisty nevraží. Vytýká jim, že činí silnou propagandu mezi katolíky a získávají je různými prostředky pro sebe. Methodisté to ovšem popírají.

Vatikánská aféra budí více rozčilení, než snad stojí. Rooseveltovi se nelíbí, že se nedbá jeho přání, aby tato aféra byla považována za jeho osobní věc a aby dle toho se jednalo. Prvá věc, kterou ihned učinil, byla, že odvolal recepci, kterou dříve určil pro zdejší americkou kolonii. Přimělo ho k tomu prohlášení faráře římského methodistického kostela, dra. B. M. Tippla, jenž útočil na katolickou církev. Američtí katolíci v Římě tím byli tak rozhořčeni, že prohlásili, že se k Rooseveltově recepci nedostaví, bude-li dr. Tipple přítomen se svými methodisty.

Theodor Roosevelt a jeho žena jeli v povoze podél svahů Ligurských Alp. Cesta je vedla témitéž místy, jimiž se ubírali před 24 lety na svatební cestě. Jest krásně, jak jen může v těchto krajinách býti. V neděli Rooseveltovi přijeli do Janova. Než odjeli ze Spezia, byli se podívat v hotelu Croce di Malta na pokoj, v němž byli za své svatební cesty. Mezi místy, v nichž se zastavili na cestě, byly hostince Conti a Tre Mori, kde našli před lety útočiště před bouřkou. Přes noc zůstali v Rapallu. Na cestě nejsou dle svého přání obtěžováni dotěrnou zvědavostí. Dne 12. dubna vydali se z Porto Maurizio na cestu do Vídně, při čemž se zastaví na den v Benátkách.

Již po několik týdnů vlekoucí se proces pro vraždu jejího druhého manžela, hraběte Kamarovského, obžalované hr. Tarnovské dospěl sotva do polovice. Že byla by krásná Ruska uznána za nevinnou již nikdo více neočekává, ale vzdor tomu jest možno, že ujde hrozícímu jí třicetiletému nebo doživotnímu žaláři. Mohli ji totiž zachrániti lékaři. Profesor Rossi, její hlavní obhájce, vyžádal si u soudu dovolení k předvedení jedenácti lékařských znalců, kteří mají podati důkaz, že Tarnovská již po léta trpí nemocí, která činí ji duševně nepříčetnou.

Hraběnce Tarnovské velice přitížila matka hr. Kamarovského, která jsouc jako svědkyně vyslýchána, hlasem rozechvěním se třesoucím prohlásila: ''Naumov sice usmrtil mého syna, který byl jeho přítelem, ale hraběnka Tarnovská to byla, která celé spiknutí zosnovala.''

FRANCIE.

Spisovatel Melchior de Vogué, člen francouzské akademie, zemřel ve věku 62 let infekční chřipkou. De Vogué, diplomat francouzský, a spisovatel, narodil se 25. února 1848. Od roku 1888 byl členem francouzské akademie. S jménem de Vogué je nerozlučně spojen hluboký vliv ruského novodobého románu na francouzskou literaturu. Od roku 1875 psával de Vogué články cestopisné, kulturní a literární z východních zemí, v nichž léta prožil, hlavně do Revue des Deux Mondes. Z řady jeho knih nejproslulejší je kniha Le roman russe (Ruský román).

Z Paříže se oznamuje 29. března: Skladatel Colonne, dirigent Colonnových koncertů, zemřel včera večer. — Jules Juda (Edouard) Colonne narodil se r. 1883 v Bordeaux z rodičů židovských. Vzdělal se na konservatoři, byl houslistou opery a pak založil hudební sbor Concert national, nynější Association artistique, jejž dirigoval také a pařížských světových výstavách. Zavedl do Paříže díla Čajkovského, Wagnera, Griega, rehabilitoval Berlioze a v posledních letech seznámil francouzskou veřejnost s naší českou hudbou, obzvláště se skladbami Bedřicha Smetany. Na cestě se svým orkestrem po Evropě přišel roku 1891 také do Prahy.

RUSKO.

Mezi bývalým předsedou ministerstva, hrabětem Wittem, a někdejším vrchním velitelem ruského vojska ve válce s Japonskem, generálem Kuropatkinem, bylo by málem došlo k souboji. Witte pravil v jedné své řeči, že nynější ruští vojevůdcové nemají mravní statečnosti a kárají jiné za své chyby. Kuropatkin to pokládal na sebe a poslal hraběti svědky. Witte vydával pak politování, že Kuropatkin si vykládal jeho vyjádření jako osobní urážku, ač prý to bylo řečeno všeobecně. Svědci na to prohlásili, že příčina k souboji odpadá. Bylo to oznámeno veřejnosti a vše bylo odbyto.

Zprávy americké.

Český kazatel zastřelen.

Český kazatel, redaktor a misionářský pracovník v Pittsburgu, krajan Frank Skala, zastřelen byl v neděli tohoto týdne Janem Radovičem právě ve chvíli, když ubíral se z kongregačního kostela v předměstí Wood Run. Skala nalézal se v rozhovoru se svým misionářským spolupracovníkem, John Gayem, když k němu přiblížil se Radovič, revolver přiložil mu k hlavě a dvakráte střelil. Obě rány mířeny byly dobře, tak že Skala klesl téměř okamžitě mrtev k zemi. Gay, který chtěl Radovičovi v zločinu zabrániti, byl vážně poraněn střelou z revolveru na hlavě, tak že v bezvědomí klesl přes mrtvolu svého druha. Využitkovav zmatku, který svým hrozným činem způsobil, Radovič uprchl. — Skalovo tělo dopraveno bylo do pohřebního ústavu a Gay dopraven byl do nemocnice. — Skala byl velmi prominentním českým presbyterianským kazatelem v Pittsburgu. Společně s rev. Losou redigoval ''Křesťanské Listy''. Přijel do Ameriky před 7 roky a po graduaci Park university určen byl k misionářské práci mezi přistěhovalci. Byl 25 roků stár a zanechává zde mladičkou manželku a děcko. — O Radovičovi se praví, že trpí časem šílenstvím. Bydlel v barácích Armády Spásy a stále jen odkázán byl na lidskou dobročinnost. Kam po svém činu prchl, není známo.

Krajanka uhořela.

Z Bryan, Texas, se oznamuje: Krutým neštěstím postižena v neděli ráno rodina zdejšího občana p. Adolfa Šťastného. Toho dne manželka časně ráno vstala, aby uvařila snídani a aby jí oheň rychleji hořel, použila kerosinu, když v tom tento v konvici vybuchnul a nešťastná žena v okamžení zahalena plameny. V úzkosti vyběhla ven, kde na ní manžel její a soused oheň udusili. Ježto v domku vzniknul oheň, donesena popálená k sousedům, povolán k ní lékař, avšak vše marné, ještě tentýž den skonala, zanechavši zde manžela a pět malých dítek. Domek shořel se vším zařízením. Neblahým osudem stiženému krajanu dostává se ze všech stran soustrasti. A zvláštní při tom je, že před dvěma roky matka paní Šťastné rovněž uhořela, když se na ní vzňaly šaty.

Úmrtí zasloužilého kněze.

Ve Fayetteville, Tex., zemřel v těchto dnech zasloužilý český kněz Jos. Chromčík, ve věku 60 roků. Dp. Chromčík byl prvním českým knězem v Texasu, přibyv tam roku 1872. Zesnulý byl jedním z nejznámějších českých kněží v Americe. Narodil se dne 25. ledna r. 1845 v Nepčině a první svoji mši sloužil ve Fayetteville. Pohřeb jeho konal se za velikého účastenství v sobotu minulého týdne.

Chce býti sochařkou.

Paní Evelyna Nesbit Thawová, o kterou tolik zajímala se Amerika během processu s Harrym Thawem, jenž ze žárlivosti spáchal vraždu, odebére se v nejbližších dnech do Paříže, kde chce se věnovati sochařství. V Evropě bude vydržována Thawovou rodinou.

Vláda hledá vycpavače.

Rooseveltova sbírka zvířat, zaslaná Smithsonian ústavu, jest tak rozsáhlá, že jest mnohem více vycpávačů třeba pro vycpávání těchto zvláštností, nežli je jich po ruce. Ježto zaměstnaní ve jmenovaném ústavu ve Washingtoně kromě účenců patří pod civilní službu, musí se uchazeči podrobiti zkoušce, jež bude v brzku v Chicagu odbývána. Plat je od $90 měsíčně výše, kromě toho, že [illegible] se uchazeči též [illegible] zacházet se zvířaty, střelenými p. Rooseveltem.

Roosevelt jest pro Pinchota.

"Po Washingtoně rozletěla se v těchto dnech rychlostí blesku pověst, že bývalý president Roosevelt jest ve sporu Ballinger-Pinchot na straně Pinchotově. Jeden z republikánských povstalců v kongresu, jehož jméno se prozatím tají, tvrdí, že prý onen dopis od Roosevelta viděl a jej také četl. Roosevelt dokazuje prý v něm velmi přesvědčivě, že přírodní bohatství země možno prý zachovati jen tehdy, když se bude vláda spravovati politikou a plány Pinchotovými. Roosevelt psal prý zmíněný dopis ohledně pozemků na Aljašce.

Smutná upomínka na stávku.

Rakušan Frank Godda, horlivý přívrženec stávkářů ve Philadelphii, který se v Americe nalézá teprve dva měsíce, byl dne 7. dubna uznán vinným, že dynamitovou patronu, kterou prý náhodou nalezl, na návod některých lidí, které však prozraditi nechtěl, položil na koleje pouliční dráhy. Nemohl ale soudce Carra přesvědčiti, že nevěděl, jak nebezpečnou výbušnou látkou jest dynamit, a byl tudíž odsouzen na pět roků do státního vězení.

Také pohrobníci založili trust.

Pohrobníci v Cincinnati postavili se též do řad zakladatelů trustu a založili korporaci s kapitálem $400,000. Účelem tohoto sdružení jest snížení výloh dopravy a rozumí se, že bezpochyby též zvýšení cen za vypravování pohřbů. Jednotliví členové nemají si budoucně vydržovati nákladné zřízení svých závodů, nýbrž společnost zřídí jednu půjčovnu povozů a bude při pohřbech dodávati kočáry, pohřební vozy, rakve a vůbec vše, čeho jest při pohřbech třeba.

Vepřové maso lacinější.

V těchto dnech bylo veřejně oznámeno, že nasolené vepřové maso je lacinější o jeden dollar na 100 librách, čerstvé maso však zůstává v téže ceně zatím. Podle potvrzení některých jatkářů zůstane nasolené maso vepřové na této ceně. Obchodníci tedy mohou maso to laciněji prodávat, avšak netvrdí se, že snad tak obchodníci také učiní.

Objevil pěkné poměry.

Mayor města New Yorku Gaynor, který praví, že je svým vlastním policejním komisařem, udělal si malou automobilovou vyjížďku skrze tři policejní okrsky, aby se přesvědčil, zda pravdivy jsou pověsti, které se mu k sluchu donášejí, že uniformovaní policisti konají službu před domy pochybné pověsti a hernami, které se se svým obchodem vystěhovaly již před měsíci. Mayor se svým tajemníkem Wm. B. Maloneyem měl na této vyjížďce osobní rozmluvu s patrolujícími policisty. Nalezl je skutečně vážně si vyšlapující před naznačenými již domy. V jednom z nárožních prázdných domů s dvojitými dveřmi nalezl mayor i kamna a židli. Kromě těchto předmětů byl tu ovšem také policista, který pravil mayorovi, že on a jeho společník tu prý hlídají, ač ona místa byla ve skutečnosti prázdná již po celou zimu. Na to odejel mayor k č. 134 a 136 západní Třetí ulice. I zde nalezl policistu chodícího sem a tam, ač tyto domy byly na rozboření a zřejmě na nich bylo vidět, že jsou neobydleny. I v mnoha jiných případech policisti odpověděli, že nevědí, proč tam byli posláni.

Další prodej Yerkesových obrazů.

Druhý den prodeje obrazů někdejšího new-yorského magnáta Yerkesa, porazil všechny rekordy. Za ten večer prodáno 43 obrazů a sice za $762,200, což jest skoro dvakrát tolik, co se stržilo roku 1886 při prodeji obrazárny Mary Jane Morganové, kdy se stržilo kolem $400,000. Corotův obraz, u [illegible] d'Avray nabídnut za $5,000, ukázal se za $10,000, načež po $500 se vyšplhal na $20,100. Obraz ''Morning'' od téhož malíře vyskočil z $20,000 na $25,000, a konečně prodán za $52,000. Corotův ''Rybáře'' přinesl $80,500. Barnettova podobenka pí. Willettové prodána za $60,000, ale největší sumu toho večera přinesl obraz Turnerův ''Rakety a modrá světla'' totiž $129,000.

Roosevelt a Taft nepřáteli?

V administračních kruzích nemyslí se, že p. Th. Roosevelt bude přítomnou administraci kritisovat, hlavně k vůli jednání, z jakého jest obviňován tajemník vnitra Ballinger a k vůli jiným věcem. Senátor Root a někdejší tajemník Rooseveltův, Loeb, jenž učiněn byl výběrčím cel, udrží prý Roosevelta od něčeho podobného, kdyby totiž na něco takového pomýšlel. Ale od Tafta se mu nedostane žádného úředního uvítání. Také pokud známo, si tito dva někdejší přátelé ani jednou nedopsali od Rooseveltova odjezdu.

Fairbanks stojí při Rooseveltovi.

Bývalý místopresident Chas. W. Fairbanks, byv otázán, co soudí o vzetí zpět bývalého pres. Roosevelta jeho návštěvy u papeže, vyslovil se, že nikdo nemůže popříti rozhodné právo papeže přijmouti nebo nepřijmouti kohokoliv se mu zlíbí. Předpíše-li nemožné podmínky nějakému Američanu, nedopustí se tento žádné urážky, když jich nepřijme. Ba žádný Američan nemůže přijmouti slyšení ve Vatikánu pod tou podmínkou, že nebude mluvit, co se mu uzdá — bez chledu na církev nebo víru. Zásady náboženské svobody tak drahé Američanům musí býti námi zachovávány, jak v zájmu katolíků tak protestantů. Tak vyslovil se Fairbanks a na konec dodal, že s rozhodnutím Roosevelta plně souhlasí.

Lupiči vzdorují celému městečku.

Z Mitchell, S. Dak., se oznamuje: Čtyři lupiči, ozbrojeni rajfly, drželi zpět zástup 30 probuzených hostů sousedního hotelu v Lane, nedaleko odtud, dne 6. dubna po půlnoci, mezitím co zapalovali hořák dvou posledních silných nábojů ve vzdorujících dveřích Citizens' státní banky. Na první výbuch přiběhlo několik mužů, ale když uzřeli tmavé hlavně rajflů v temném šeru, utekli zpět do hotelu a vzbudili ostatní spáče a skoro celé městečko telefonem. Lupiči nicméně v práci pokračovali ještě asi hodinu, ale majitel železářského štoru nemohl býti probuzen, by opatřil lidi zbraněmi a střelivem. — Když byli lupiči marně dva náboje vypálili, utekli uličkou na jinou stranu městečka, kde methodistickému kazateli ukradli kočárek a koně a odjeli k jihu do Virgil, 8 mil vzdálenému, kde se stopa po nich ztratila. Myslí se, že vsedli na osobní vlak dráhy Milwaucké a odjeli do Aberdeen. Utekli však beze vší kořisti.

Imposantní uvítání Rooseveltovo?

Jak se z New Yorku oznamuje, dvacet parníků již najato od republikánů rozličných států, kteří v nich poplují expresidentu Rooseveltovi vstříc. Organisace hrubých jezdců si vyžádala dovolení jíti v čele průvodu, který povede pluk. z výtoní. Hamiltonův klub z Chicaga bude silně zastoupen.

Iowská korna nad zemí.

První zaručená zpráva o raném sázení korny v Iowě přichází od Creston, kdež John Eblen osázel deset akrů 22. března, a korna už je nad zemí. Ranněji kornu v tomto státě nesázel dosud nikdo. S dychtivostí se bude pozorovat, jak se korně povede.

Velký meteor spadl.

Nedaleko Gaffney, v Jižní Karolině, spadl dne 8. dubna obrovský meteor s velikým hlukem, který postrašil celé sousedstvo. Lidé utíkali plni strachu před tímto zjevem, který celou oblohu osvětlil a strašlivým rachotem byl provázen. Meteor spadl u Arrat, asi sedmnáct mil od zmíněného města a vyryl jámu, hlubokou šedesát stop. Bude hned zahájeno kopání, aby byl vzácný host z vesmíru vynesen na povrch.